

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla dr. Neigerné dr. Vejkey Klára ügyvéd által képviselt **felperesnek**, dr. Szirtes Csongor ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kártérítés** iránt indított perében, a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2009. január 23. napján kelt 9.P.20.982/2009/61. számú ítéletével szemben a felperes által 63. sorszám alatt és az alperes által 64. és 66. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit részben az alábbiak szerint változtatja meg.

Az alperes által a felperesnek fizetendő tőkeösszeget 7.028.894,- (Hétmillió-huszonnyolcezer-nyolcszázkilencvennégy) Ft-ra, ebből 498.641,- (Négyszázkilencvennyolcezer-hatszáznegyvenegy) Ft helyett 114.641,- (Egyszáztizennégyezer-hatszáznegyvenegy) Ft-nak, 1.317.205,- (Egymillió-háromszáztizenhétezer-kettőszázöt) Ft helyett 933.205,- (Kilencszázharminchéromezer-kettőszázöt) Ft-nak, 1.848.433,- (Egymillió-nyolcszáznegyvennyolcezer-négyszázharminchéromezer) Ft helyett 1.081.777,- (Egymilliónyolcvanegyezer-hétszázhetvenhét) Ft-nak, 1.874.900,- (Egymilliónyolcszázhetvennégyezer-kilencszáz) Ft helyett 1.303.604,- (Egymillióháromszázharminchéromezer-hatszáznegy) Ft-nak az elsőfokú ítéletben írt kamataira, a 2009. január 1-jétől esedékes járadék havi összegét pedig 128.184,- (Egyszázhuszonnyolcezer-száznyolcvannégy) Ft-ra szállítja le.

Az ítéltábla a keresetvesztés és jövedelempótló járadék iránti keresetet ezt meghaladóan elutasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizesse meg a felperesnek 1.000.000,- (Egymillió) Ft-nak 2004. november 28-ától 2006. május 11-éig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félét megelőző, utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatát.

Köteles a felperes megfizetni az alperesnek 80.000,- (Nyolcvanezer) Ft másodfokú perköltséget, ezt meghaladóan a felek maguk viselik a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 9.134.846,- Ft összeget, és ebből

- 283.000,- Ft-nak 2007. augusztus 1-jétől,
- 30.900,- Ft-nak 2005. augusztus 1-jétől, 498.641,- Ft-nak 2005. július 1-jétől,
- 1.317.205,- Ft-nak 2006. július 1-jétől,
- 1.848.433,- Ft-nak 2007. július 1-jétől,
- 1.874.900,- Ft-nak 2008. július 1-jétől,
- 340.000,- Ft-nak 2007. augusztus 1-jétől,
- 351.333,- Ft-nak 2007. április 4-étől,
- 90.434,- Ft-nak 2008. június 1-jétől,
- 2.500.000,- Ft-nak 2004. november 28-ától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatát.

Kötelezte továbbá az alperest, hogy 2009. január 1-jétől minden hónap utolsó napjáig esedékesen fizessen meg a felperes részére havi 175.792,- Ft összegű járadékot.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, megállapítva, hogy a felek a perben felmerülő költségeiket maguk kötelesek viselni.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes 2004. november 28-án közlekedési balesetet szenvedett, a baleset bekövetkezte kizárólag az alperessel kötelező felelősségbiztosítási jogviszonyban álló károkozó magatartására vezethető vissza.

Az ítéleti tényállás szerint a felperes a baleset során súlyos sérüléseket szenvedett: a combcsont többszöri törését, bordatörést, medence és törzs alsó részének zúzódását, hasfali zúzódást, agyrázkódást, máj-, epehólyag- és vesesérülést, kezujjak nyílt sebét, kéz egyéb ujjának idegsérülését és térd nyílt törését.

2004. november 28-tól december 14-ig kórházi kezelés alatt állt, majd 2005. január 2-ig a testvére ápolta, 2005. január 3-tól pedig kollégái segítségével egyedül lábadozott otthonában. 2005. január 26. és április 30. között napi gyakorisággal, április 30. és július 11-e között rendszeresen járt gyógytornára. Állapota a tömegközlekedés igénybevételét nem tette lehetővé. 2005. decembertől képessé vált gépkocsivezetésre.

2006-ban 14 napig járt gyógytornára.

2006., 2007. és 2008. években a felperes állapotának szinten tartásához rendszeres fürdő, masszázs, gyógytorna igénybevételére volt szükség. 2005-ben **Helység 1-en**, 2006-ban **Helység 2-n** volt gyógyüdülésen.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felperes a balesetét megelőzően középfokú végzettséghez kötött földmérő munkakörben dolgozott a "A" Kft. alkalmazásában, ahol 2001. október 19-étől ügyvezető igazgató. 2004-ben bruttó átalagijövedelme 115.469,- Ft/hó volt. A 2004. június 25-én megszerzett kataszteri szakmérnöki diplomára és az ingatlanrendező minősítésre tekintettel a munkáltatója 2005. január 1-jétől bruttó 160.000,-

Ft-ra, 2006. január 1-jétől bruttó 180.000,- Ft-ra, míg 2007. január 1-jétől 226.688,- Ft-ra emelte volna fizetését.

A felperes 2004. december 17-től 2005. december 17-ig táppénzes állományban volt, majd a balesetből fakadó egészségi állapotára tekintettel munkaviszonyát rendes felmondással megszüntette. 2005. december 18-tól rokkantnyugdíjas.

A táppénzes időszak alatt bruttó 978.685,- Ft-ban részesült. Az alperes 442.671,- Ft keresetvesztést tért meg részére. A rokkantnyugdíj havi összege 2006. évben 51.467,- Ft volt, 2007. január 1-től 53.526,- Ft, 2008. január 1-től pedig 57.766,- Ft/hó.

A megyei bíróság ítéletének indokolása szerint a baleset során elszenvedett combcsont többszöri törésének következményeként a jobb oldali csípő és térdizület mozgásbeszűkülése, izületi elfajulás, meszesedés és a jobb alsó végtag megrövidülése következett be, mely maradandó fogyatékoságot eredményezett. Felperes állapotában érdemi javulás nem várható, egészségkárosodása véglegesnek tekinthető. Munkaképesség csökkenése összszerkezeti szempontból 67%, ezen belül baleseti eredetű munkaképesség csökkenése 40%. A beszerzett szakértői véleményekre alapított további megállapítások szerint a gyógytorna, a fizikoterápia, a fürdőkezelés, masszázs a felperes egészségi állapotának javulását eredményezte, ez a jövőben is indokolt. A tömegközlekedési eszközök igénybevétele a jövőben is aránytalan nehézséget okozhat a felperes számára, ezen túlmenően a napi szokványos, nagy erőfeszítést nem igénylő tevékenység végzését állapota lehetővé teszi, komoly fizikai megterheléssel járó munka azonban nem javasolt.

A megyei bíróság a baleset következményeként a felperes a munkáját nem csak, mint jövedelemszerző tevékenységet kényszerült feladni, hanem mint hivatást, mint általa kedvelt szociális közeget is. Az egyedülállóként élő felperesnek társadalmi kapcsolatai munkahelyéhez kötöttek, mozgáskorlátozottsága okán a kikapcsolódási formák beszűkültek, mozgáskorlátozottsága szexuális életére is negatív hatást gyakorol. Fizikális terhelhetősége a lakóhelye, életkora és speciális jellegű szakképzettsége függvényében minimálisra csökkenti elhelyezkedési esélyeit.

A megyei bíróság ítélete jogi indokolásában megalapozottnak ítélte a gyógytorna, masszázs, gyógyfürdő, gyógyüdülés kiadásaival kapcsolatos évi 100.000,- Ft összegű felperesi járadékigényt. Utalt arra, hogy e tekintetben rendszeresen felmerülő költségekkel kell számolni, melynek összegszerűsége pontosan nem számítható ki, így az általános kártérítés megfizetésére irányuló kérelem alapos.

A jövedelemcsökkenésből eredő felperesi igény számításánál a bíróság a felperesi munkáltató által közölt adatokból indult ki. 2005. és 2006. évre a kereseti kérelemmel egyező összegben, míg 2007. évre 226.688,- Ft/hó kiesett munkabér, továbbá a 871.823,- Ft összegű nyugdíj figyelembevételével 1.848.433,- Ft-ban, 2008. évre pedig a 845.356,- Ft nyugdíj figyelembevételével 1.874.900,- Ft-ban határozta meg a jövedelemvesztést. 2009. január első napjától a 2008. évi tényleges és várható jövedelemből kiindulva (1.874.900,- Ft/12 hó) 156.242,- Ft/hó összegben ítélte alaposnak a felperes keresetpótló járadékigényét.

A mindennapi életvitel során felmerülő utazási többletköltség címén havi 24.000,- Ft összegben előterjesztett felperesi járadékigényt csupán részben találta megalapozottnak. A bíróság a szakvéleményekre támaszkodva megállapította, hogy a felperes tömegközlekedés igénybevételel való utazása a végtagrövidülése okán nem biztonságos, így azt a

többletköltséget igényelheti, amit a tömegközlekedéshez képest a gépkocsihaszárlat jelent. E tekintetben a felperesi lakóhely, valamint **Helység 3** és **Helység 4** távolságának, a hetente indokolt ügyintézésnek, gyógykezelésnek, és az esetleges hosszabb távú utazásoknak értékelésével havi 10.000,- Ft-ban ítélte alaposnak a felperes igényét és ennek alapulvételével határozta meg mind a lejárt, mind a jövőbeni kártérítési kötelezettséget. Tekintettel volt arra is, hogy a felperes munkáltatója korábban útiköltség-térítést biztosított a felperesnek.

A nemvagyoni kárpótlás iránti igény tekintetében kiemelte, hogy ennek jogalapját az alperes nem vitatta, az összecszerűség meghatározásánál pedig a maradandó fogyatékoság vitathatatlan tényéből kell kiindulni. Értékelte, hogy a felperes korábbi munkakörét nem tudja ellátni, ezáltal nem csak jövedelemforrásától, hanem azon társadalmi, szociális életterétől is elesett, amelyet számára - egyedülállóként különösen - munkahelye jelentett. A munkája eredményezte sikerélménytől, önbizalomtól is megfosztottá vált. Mozgásbeszűkülése okán a nemi aktus technikai kivitelezésének korlátai a párkapcsolat létesítésének esélyeit is csökkenti, csak úgy mint mozgásának kevésbé esztétikus volta. Mindezen hátrányok kompenzálására a bíróság összesen 3.500.000,- Ft nemvagyoni kárpótlást látott arányosnak, így az alperes által már megfizetett 1.000.000,- Ft figyelembevétele útján 2.500.000,- Ft-ban határozta meg az alperes további kártérítési fizetési kötelezettségét.

A bíróság a lábadozás ideje alatt felhasznált gyógyszerek, kötszerek, szobakerékpár költsége címén előterjesztett követelést részben - a számlával alátámasztott 30.900,- Ft összegben - ítélte megalapozottnak, ugyanakkor a gyógycipők, cipősarkalások (15.000,- Ft/év) és a tanulmányi szerződés felbontása következtében felmerülő felperesi kiadás (351.333,- Ft) tekintetében maradéktalanul helyt adott a kereseti kérelemnek.

Nem ítélte ugyanakkor megalapozottnak a kórházi-, valamint a testvérénél történő ápolás idejére élelemfeljavítás címén, a testvére által végzett ápolás címén, továbbá a gyógytornával kapcsolatos lejárt utazási többletköltség és a kertművelés címén érvényesített járadék igényt.

A felperes fellebbezésben kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását: a nemvagyoni kártérítés összegének 6.000.000,- Ft-ra való felemelését, továbbá az alperes által már teljesített 1.000.000,- Ft nemvagyoni kártérítés után 2004. november 28-ától 2006. május 11. napjáig terjedő időszakra az alperes késedelmi kamat megfizetésére való kötelezését.

A nemvagyoni kártérítés összege tekintetében kiemelte, hogy a bíróság nem kellő súllyal értékelte a hivatkozott körülményeket. A felperes a baleset bekövetkeztekor ugyan 48 éves volt, de próbált megújulni, tovább képezte magát, újabb felsőfokú diplomát szerzett, hosszú évek óta fennálló érzelmi stabilitást jelentő párkapcsolatban élt. A balesettel életvitele azonban teljesen megváltozott, élettére beszűkült, jelenlegi helyzete nyomasztóan hat rá, azt kilátástalannak érzi, számolnia kell egészségi állapota jövőbeni romlásával, a csípőnél egyre fokozódó fájdalmat érez, csípőízülete deformálódik, gerince is deformálódni fog, testsúlya növekszik, szív és érrendszeri problémái romló értéket mutatnak. A balesetet követően hamarosan párkapcsolata is megszakadt, magára maradt. Nem csak a jelenlegi, hanem a várhatóan romló egészségi állapot kellő súlyú értékelése indokolja a megítélt nemvagyoni kártérítés összegének felemelését.

Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, a gyógytornával kapcsolatos utazási többletköltségen alapuló általános kártérítési járadékigény, továbbá a megítélt keresetveszteség és keresetpótló járadékigény, valamint a mindennapi életvitellel kapcsolatosan felmerülő utazási többletköltség címén előterjesztett követelés elutasítását.

Az évi 100.000,- Ft összegben megállapított gyógytornával kapcsolatos többletköltség-igény tekintetében kiemelte, hogy az általános kártérítés alkalmazásának a Ptk. 359.§ (1) bekezdésében foglalt feltételei nem állnak fent, a kár mértékét, az indokoltan felmerülő többletkiadásait a felperes igazolhatta volna. Az elsőfokú bíróság téves álláspontra helyezkedett, összekeverte a bizonyíthatatlanságot és a kiszámíthatatlanságot. A költségek felmerülésének tényét és azok összecszerúságát a felperes nem bizonyította.

Kifogásolta, hogy a bíróság a felperes jövedelemcsökkenés címén előterjesztett kérelme tekintetében a felperesi munkáltató által előterjesztett adatok alapján hozta meg ítéletét, holott megállapítható, hogy a felperes munkáltatója a felperes helyett senkit nem alkalmazott a későbbiek során és nem is kívánnak alkalmazni. A felperes munkakörében jelenleg dolgozó alkalmazott 120.000,- Ft bruttó bérben részesül, a cégnél igen családias a légkör. A munkáltató a magasabb képesítés megszerzését követően sem emelte a felperes munkabérét. Mindezen adatok értékelésével nem életszerű, és nem elfogadható, hogy a felperes jövedelme a munkáltató által kiadott igazolás szerinti mértékben nőtt volna. Utalt az alperes még arra, hogy a felperest a kiesett kereset tekintetében kárenyhítési kötelezettség terheli. 2006. december 5-ét követően végezhetett volna könnyű irodai munkát, nagy erőfeszítést nem igénylő tevékenységet. A felperestől elvárható lett volna, hogy a munkaügyi központ felé, mint álláskereső bejelentkezzen.

Vitatta az alperes, hogy a felperesnek nem volt lehetősége elhelyezkedni, ennek megállapítására megítélése szerint a felperes által csatolt két gazdálkodó szervezet nyilatkozata nem alkalmas.

A felperes nem igazolta, hogy megpróbált elhelyezkedni, továbbá, hogy magasabb jövedelemre tenne szert, mint a baleset előtti fizetése volt.

Kiemelte, hogy a felperes korábban és jelenleg is ügyvezetője a felperesi munkáltatónak, feltehetően bérezés, vagy díjazás fejében.

A mindennapi életvitellel kapcsolatosan felmerülő utazási többletköltség tekintetében havi 10.000,- Ft-ban megítélt kártérítési igénnyel kapcsolatban rámutatott az alperes, hogy a szakvélemény szerint a felperes szokványos napi tevékenységet végezhet, közlekedhet, vásárolhat, a nagyobb bevásárlásokat mindenképpen autóval bonyolítaná le. A felperes nem bizonyította, hogy milyen gyakorisággal kell gépkocsival utaznia, mennyi a tömegközlekedés és mennyi a gépjárművel történő közlekedés költsége, legfeljebb e kettő különbözetét igényelhetné. Kifogásolta a fellebbezés, hogy az ítélet indokolása ekörben is értékeli a gyógykezelésekkel kapcsolatos utazási többletköltséget.

A felperes ellenkérelmében - a korábban már kifejtett álláspontját fenntartva - az alperes fellebbezésével támadott ítéleti rendelkezések helybenhagyását kérte.

Hangsúlyozta, hogy a szakvélemény szerint a gyógytorna, masszázs, gyógyüdülés igénybe vételét egészségi állapota indokolja. Jelenleg is rendszeresen jár gyógytornázni és úszni.

A jövedelempótló járadék kapcsán utalt arra, hogy csupán röviddel a balesete előtt szerezte meg a földmérő szakmában legmagasabbnak minősülő képzettséget, mely kurrens végzettség, s a munkáltatója részére piaci előnyöket jelentett volna. Amennyiben a szóbeli megállapodás ellenére a munkáltató ezt nem értékelte volna fizetésemeléssel, úgy lehetősége lett volna más munkáltatónál kedvező feltételek mellett munkaviszonyt létesíteni.

Jelenlegi elhelyezkedési lehetősége az egészségi állapota miatt nagyon szűk, de korlátozza lakóhelye fekvése is. A csatolt nyilatkozatok ugyanakkor igazolják, hogy megpróbált elhelyezkedni.

Hangsúlyozta, hogy nyugdíjazásakor ügyvezetői tisztségéről lemondott, az a határozott időtartam lejártá miatt egyébként is hatályát veszítette, csupán a cégnyilvántartási törlése maradt el.

Állapota tömegközlekedés igénybevételét nem teszi lehetővé, lakóhelyének infrastrukturális hiányosságai és terepi adottságai indokolják a gépkocsihasználatot, ebben a körben az általános kártérítés szabályainak alkalmazása indokolt.

A felperes nemvagyoni kártérítés mértékének felemelése iránti fellebbezési kérelme nem alapos, míg az alperes által már megfizetett nemvagyoni kártérítésnek az elsőfokú eljárásban nem követelt késedelmi kamatára kiterjesztett kereseti kérelme alapos.

Az alperes fellebbezése részben, a keresetveszteség és a jövedelempótló járadék tekintetében alapos.

A felek fellebbezésükben az elsőfokú ítéletnek

- a nemvagyoni kártérítés mértékére,
- a gyógytorna-, masszázs-, gyógyfürdő-, gyógyüdülés kiadásaival kapcsolatos járadékigényre,
- a megítélt keresetveszteség és keresetpótló járadékigényre, továbbá
- a mindennapi életvitellel kapcsolatosan felmerülő utazási többletköltség címén megítélt járadékigényre vonatkozó rendelkezéseit támadták, így a Pp. 228. §. (4) bekezdése értelmében az elsőfokú ítéletnek az egyéb, a fellebbezéssel nem érintett rendelkezései jogerőre emelkedettek, azok felülbírálata tehát nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

A megyei bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, a megfellebbezett rendelkezések körében a peradatok mérlegelése útján megállapított tényállással és az abból levont jogi következtetéssel az ítéletábra túlnyomórészt - a 2005. január 1-jétől kezdődően megállapított keresetveszteség és jövedelempótló járadék havi összege kivételével - egyetértett.

Az ítéletábra a nemvagyoni kártérítés összegét érintő felperesi fellebbezési kérelem elbírálása körében rámutat arra, hogy a nemvagyoni kártérítési kötelezettség alapja a személyiségi jogsértés által okozott hátrány, érdeksérelem. A felperesnek az elszenvedett baleset során sérültek a személyiségi jogai, a testi- és lelki egészséghez, egészséges élethez fűződő joga, beszűkült az életmódja, maradandó fogyatékoságot szenvedett, mely egész életét végigkíséri. A beszerzett szakvéleményből megállapítható, hogy állapotában javulás nem várható.

A nemvagyoni kár mértékének meghatározása során a bíróságnak a jogsértés súlyára és a következmények súlyosságára egyaránt figyelemmel kell lennie. Értékelnie kell a felperes általa elszenvedett fizikai sérüléseket és egyéb egészségügyi, pszichikai, és életmódbeli hátrányokat, a felperes személyi körülményeit, családi helyzetét, korát, az életvitelét befolyásoló munkaképesség-csökkenését, mindazt a nemvagyoni hátrányt, melyet a felperes a baleset következtében elszenvedett, és a jövőben el fog szenvedni. Mindezek okszerű mérlegelése és értékelése útján állapítható meg az az összeg, amely a személyiségi jogsértés által okozott nemvagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges, és egyben megfelel az ítélkezési gyakorlat egységességének, az egységes elbírálás követelményének is.

Az ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a fenti körülményeket megfelelően értékelte, az általa megítélt kártérítés összege arányban áll a személyiségi jogsértés súlyával, az okozott következmények súlyosságával. Az elsőfokú bíróság által a baleset bekövetkeztétől értékviszonyok figyelembevételével - az alperes által már megfizetett 1.000.000,- Ft nemvagyoni kártérítésre is tekintettel - megítélt további 2.500.000,- Ft szükséges és egyben elégséges a felperest ért nemvagyoni hátrányok kiküszöböléséhez.

A fellebbezéssel kapcsolatosan utal még az ítéltábla arra, hogy a nemvagyoni kártérítés összegének meghatározásakor az objektív és szubjektív tényezők együttes értékelésére van szükség. A felperes kártérítési igénye - mint már fentebb kifejtésre került - sem szakítható ki az ítélkezési gyakorlatból. A felperest ért nemvagyoni hátrány összetevőinek, az eset sajátosságainak, egyediségének megfelelő értékelése mellett a kártérítés összegének meg kell felelnie az ítélkezés egysége iránti követelménynek is.

A Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Ezen rendelkezés alapján tehát a kártérítési összeg után kamat a károsodás bekövetkeztétől jár, hisz a károkozó ekkortól késedelembe van. Az alperes a károsodás bekövetkezte (2004. november 28.) és az 1.000.000,- Ft nemvagyoni kártérítés megfizetése (2006. május 11-e) között késedelembe volt, erre figyelemmel a felperesnek megalapozott a Pp.247.§ (1) bekezdése b./ pontja szerint az elsőfokú eljárásban nem követelt késedelmi kamat tekintetében előterjesztett keresetfelemlése, mégpedig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott kamatmérték erejéig.

Az elsőfokú bíróság által általános kártérítésként havi 8.300,- Ft összegben megítélt (az ítélet indokolásában 4/b. pont alatt tárgyalt) felperesi követeléssel kapcsolatosan az ítéltábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy ez - az alperesi fellebbezéssel ellentétben - nem a gyógytornával kapcsolatos utazási többletköltséget, hanem a felperes módosított keresetének megfelelően a gyógytorna-, a masszázs-, a gyógyfürdő-, a gyógyüdülés költségeivel és az ezek igénybevitelével közvetlenül összefüggő utazás költségeit öleli fel (60. sz. jegyzőkönyv 1. oldala).

A beszerzett, aggálytalan szakértői vélemény megállapításai szerint (29. számú szakvélemény 10. oldal utolsó bekezdése) ezeknek - mint a felperes állapotának szinten tartásában, illetve az egészségkárosodás mértékének csökkenésében hasznos kezeléseknek - mind a múltbéli, mind pedig a jövőbeli igénybevétele indokolt.

Ezen kezelések igénybevitelét, a költségek felmerülését a felperes igazolta (51. számú irat), a kár bekövetkeztét bizonyította, azok jövőbeni bekövetkezése reálisan várható. Az alperesi

fellebbezéssel szemben tehát a felperes kára bekövetkezett, illetve teljes bizonyossággal előre tudható, hogy az a jövőben is be fog következni.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság álláspontjával egyezően úgy ítélte meg, hogy ezen költségek tekintetében fennállnak az általános kártérítés alkalmazásának a Ptk. 359.§ (1) bekezdésében és a Legfelsőbb Bíróság Pk. 49-es számú kollégiumi állásfoglalásában írt feltételei. A költségek jellege, alkalmanként eltérő összege és a felmerülésük eltérő gyakorisága folytán a kár mértékének meghatározása során jelentkező bizonyítási nehézségek indokolták az alperes általános kártérítés megfizetésére való kötelezését. A fentebb megjelölt körülmények folytán az ítéletábra álláspontja szerint nem várható el, hogy a felperes az általa szolgáltatott peradatokat meghaladóan további bizonyítást folytasson le a kár pontos összegének felderítése végett. E tekintetben az ítéletábra figyelemmel volt arra is, hogy a baleset óta eltelt öt éves időszakra az ilyen jellegű költségek összecszerúsége tekintetében célravezető bizonyítás lefolytatására nincs mód, s a jövőben felmerülő költségek is legfeljebb csak mérlegeléssel határozhatóak meg.

Az elsőfokú bíróság helytállóan mérlegelte a körülményeket, a havi 8.300,- Ft-ban megállapított összeg a felperes ezirányú teljes anyagi kárpótlásához szükséges, eltúlzottnak egyáltalán nem tekinthető.

Az ítéletábra a mindennapi életvitel során felmerülő utazási többletköltség címén (az elsőfokú ítélet indoklásában 7/b. pont alatt tárgyalt) megítélt kártérítést az alábbiakra figyelemmel mind jogalapjában, mind pedig összecszerúságában megalapozottnak ítélete. E tekintetben csupán utal az elsőfokú bíróság által pontosan megjelölt azon szakértői megállapításra, mely kétségtelenül indokoltá teszi a felperes számára a tömegközlekedés helyett a gépkocsival való közlekedés igénybevételét. Az alperes fellebbezésében helyesen hivatkozik arra, hogy ezen a címen a felperes legfeljebb azon többletköltségre tarthatna igényt, mely a tömegközlekedéshez képest a gépkocsihasználat folytán felmerül. Kiemeli ugyanakkor az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság maga is ezt a helytálló jogi álláspontot - ítélete jogi indoklásában kifejezetten megjelölve - tekintette irányadónak. Mindemellett azt a tényt is figyelembe vette, hogy a felperes munkáltatója korábban útköltség-térítést biztosított a felperesnek, ezért ezen körülmények együttes értékelésével - az általános kártérítés alkalmazásának jogszabályi lehetőségét helyesen felismerve - a megyei bíróság a felperes igényét csupán részben, havi 10.000,- Ft erejéig találta megalapozottnak.

Az alperes fellebbezésével kapcsolatosan kiemeli az ítéletábra, hogy a gépkocsi igénybevételének gyakoriságát, és azok pontos költségét az eltérő tartalmú szükségletek, az úticélok különböző távolsága és a változó üzemanyag árak sem teszik pontosan meghatározhatóvá.

A fellebbezéssel szemben az is megállapítható, hogy az elsőfokú ítélet a gyógykezelésekkel kapcsolatos utazási többletköltségeket csupán ezen felperesi igénynél vette figyelembe, a korábban már tárgyalt, gyógytornával, masszással, gyógyfürdővel stb. kapcsolatosan felmerülő költségek terén (elsőfokú ítélet 4/b. pont) csak a kifejezetten ezek igénybevételéhez kapcsolódó utazási költségeket értékelte.

Az ezen a címen megítélt kártérítés havi 10.000,- Ft-os mértéke egyáltalán nem eltúlzott.

Az alperes fellebbezésében (64. szám) a felperes keresetvesztéssel kapcsolatos igényének teljes elutasítását kérte. Ezzel szemben megállapítható, hogy a felperesi igény jogalapja a

Ptk. 356. § (1) bekezdésében foglaltak szerint fennáll, hisz a felperes munkaképessége a baleset folytán csökkent, és a baleset utáni keresete a baleset előtti keresetét neki fel nem róható okból nem éri el. E tekintetben az elsőfokú bíróság megfelelően értékelte, hogy a felperes munkaképesség-csökkenése szervezeti szempontból 67 %-os és noha ebből a balesetre visszavezethető munkaképesség-csökkenés csak 40 %, a baleseti sérülései hiányában a korábbi munkakörét maradéktalanul el tudná látni. Ebből következően az alperes felelőssége a meglévő 67 %-os munkaképesség-csökkenés folytán bekövetkezett teljes kár erejéig fennáll. Az ítélet tábla e tekintetben csupán utal az immár több évtizede töretlen bírói gyakorlatra (BH. 1978.519., és BH.2008.146. számú eseti döntések).

A felperes munkaviszonya a baleset során elszenvedett sérülések következtében elszenvedett egészségromlása következtében megszűnt. A felperes azt is bizonyította, hogy a baleset utáni keresete neki fel nem róhatóan nem éri el a baleset előtti keresetét. Munkaképesség csökkenése 67 %-os mértékű, igazolta, hogy sikertelenek maradtak a megmaradt munkaerejének hasznosítására irányuló törekvései (48/F/2., 48/F/3. számú irat). E tekintetben az elsőfokú bíróság megfelelően értékelte a felperes életkorát, egészségi állapotának romló tendenciáját, speciális szakképesítését, lakóhelyét, és az ilyen körülmények mellett köztudomásúan fennálló elhelyezkedési nehézségeket. Mindezek alapján helytállóan foglalt állást akként, hogy a felperes igényt tarthat az elmaradt keresetének rokkantnyugdíjjal csökkentett összegére.

A bekövetkezett keresetvesztés és a jövőre nézve megállapított keresetpótló járadék összegszerűsége tekintetében azonban az elsőfokú bíróság az alapul szolgáló tényállást a felperesi munkáltató részben ellentétes tartalmú nyilatkozatainak nem megfelelő értékelésével állapította meg. A felperes keresetlevele mellékletként csatolta volt munkáltatójának 2006. február 2-án kelt nyilatkozatát, melynek értelmében a felperesnek 2005-ben bruttó 128.000,- Ft, míg 2006-ban bruttó 148.000,- Ft lett volna a jövedelme, figyelemmel arra is, hogy a munkáltató az irányadó időszakban 10%-os béremelést hajtott végre. Sem a munkáltatói igazolás, sem pedig a felperes kereseti kérelme nem utal azon - a felperes által csupán később felhozott - körülményre, hogy a magasabb végzettség megszerzésének köszönhetően a munkáltató a felperes munkabérét a felperes által később megjelölt mértékben növelte volna.

A felperes az ez irányú keresetmódosításával egyidejűleg csatolta munkáltatójának 2007. április 18-án kelt azon nyilatkozatát, mely az elsőfokú bíróság által elfogadott adatokat tartalmazza.

A keresetlevél mellékletként csatolt igazolástól eltérő adatokat tartalmaz az ugyancsak 2006. február 2-i dátummal ellátott, de csupán a kereset felemelése után csatolt munkáltatói igazolás (18/F.), mely szerint 2005-ben bruttó 160.000,-, 2006-ban pedig bruttó 180.000,- Ft lett volna a felperes munkabére. Ezen ellentmondás feloldására az elsőfokú eljárásban nem került sor.

A fentebb kifejtettekre tekintettel a felperes tényállításának ítéleti bizonyossággal történő alátámasztására az utóbbi két nyilatkozat - ellentétben az elsőfokú bíróság álláspontjával - nem alkalmas.

Az ítélet tábla a fenti, továbbá az alperes által a fellebbezésben helyesen hivatkozott körülmények mérlegelésével azt állapította meg, hogy az alperes nem igazolta a volt munkáltatójával a baleset bekövetkeztét megelőzően létrejött azon megállapodást, amely az

által utóbb érvényesített összeg erejéig megalapozná a járadékigényét. Ennek következtében az ítélet tábla a felperes eredeti kereseti kérelmének alátámasztásául csatolt munkáltatói igazolás Ptk. 357.§ (2) és (4) bekezdésében foglaltak szerinti értékelésével - figyelembe véve az igazolás szerinti 10%-os éves béremelési trendet - 2005-re bruttó 128.000,- Ft-ban, 2006-ra bruttó 148.000,- Ft-ban, 2007-re 162.800,- Ft-ban, míg 2008. január 1-jétől 179.080,- Ft-ban állapította meg azt az összeget, amelyre a felperes munkabérére a munkáltatója felemelte volna.

Ennek folytán az elsőfokú ítéletben megállapítottakhoz képest - a rokkantnyugdíj megfelelő figyelembe vétele mellett - a 2005. évi jövedelemveszteség 114.641,- Ft, a 2006. évi jövedelemveszteség 933.205,- Ft, a 2007. évi jövedelemveszteség 1.081.777,- Ft, míg a 2008. évi jövedelemveszteség 1.303.604,- Ft. A 2009. január 1-jétől esedékes járadék havi összege 128.184,- Ft, az elsőfokú ítéletben megítélt kártérítés lejárt tőkeösszege pedig mindösszesen 7.280.894,- Ft.

A fentebb kifejtettekre figyelemmel az ítélet tábla a Pp. 253.§ (2) bekezdés második fordulata alapján a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben, a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta.

A másodfokú perköltségről való határozathozatal során figyelemmel volt arra, hogy bár a felperesnek az 1.000.000,- Ft nemvagyoni kártérítés kamatai tekintetében előterjesztett kereset-felemelése megalapozott volt, a nemvagyoni kártérítés tőkeösszegének felemelését tekintve 3.500.000,- Ft fellebbezési érték erejéig eredménytelen maradt a fellebbezése. Az alperesi fellebbezés pertárgyértéke a Pp. 24.§ (2) bekezdés a./ pontjában foglaltak szem előtt tartásával összesen 2.094.904,- Ft, az alperes saját fellebbezése körében 27%-ban minősül nyertesnek.

Erre tekintettel a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján a pernyertesség arányának figyelembevételével és a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdés a./ pontjában és (5) bekezdésében írtak alkalmazásával 80.000,- Ft-ban megállapított - 25% Áfát is magában foglaló - ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a felperest, ugyanakkor az ezt meghaladóan felmerülő költségeiket a feleknek magunknak kell viselniük.

Győr, 2010. január 11. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám k.
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
kiadó